

Romuald Krygier
„Szamotulanie znani i mniej znani”

Notka o autorze

Romuald Krygier urodził się 22 stycznia 1933 r. w Szamotulach. Pochodzi z rodziny kupieckiej, jego rodzice to Kazimierz Krygier i Czesława z domu Górecka. Po ukończeniu w roku 1951 Państwowego Gimnazjum i Liceum im. ks. Piotra Skargi w Szamotulach pracował najpierw przez rok w Bibliotece Publicznej w Szamotulach (1951–52), potem jako nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 3 (1952–53). W latach 1953–58 studiował na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W roku 1958 ukończył filologię polską uzyskując tytuł magistra. Po studiach pracował jako nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 1 w Szamotulach (1958–61), od roku 1961 do 1983 w Bibliotece Publicznej w Szamotulach, przez 17 lat był jej dyrektorem. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych rozpoczął pracę nad rozprawą doktorską; stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie etnografii uzyskał w roku 1980. Od roku 1983 przebywa na rencie inwalidzkiej.

W roku 1962 ożenił się z Ewą Budzyńską – polonistką, nauczycielką szamotulskiego Liceum Ogólnokształcącego. Ma dwoje dorosłych dzieci (Marka i Agnieszkę) oraz troje wnuków.

Od roku 1945 – na przestrzeni 47 lat – działał w 27 organizacjach społecznych, najdłużej (od roku 1958 do dziś) w PTTK. Jest współzałożycielem Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego w Poznaniu (1962), w latach 1972–83 członek jego Zarządu. W okresie 1956–62 był członkiem władz Towarzystwa Miłośników Kultury Ziemi Szamotulskiej, od roku 1963 należy do Towarzystwa Kultury Ziemi Szamotulskiej, w latach 1963–66 był członkiem Prezydium Zarządu Towarzystwa i od roku 1966 do 1988 jego prezesem, od roku 1988 jest prezesem honorowym.

Jego pasją jest krajoznawstwo i turystyka, głównie interesuje się Szamotulami i regionem szamotulskim. Od roku 1951 współpracuje z redakcjami wielu pism, przede wszystkim o charakterze regionalnym. Napisał, był współautorem i redaktorem 28 publikacji broszurowych i książkowych, napisał 180 artykułów prasowych i artykułów opublikowanych w książkach zbiorowych oraz blisko 300 notatek prasowych. Jego publikacje recenzowano w ponad 70 artykułach i notatkach prasowych.

Agnieszka Krygier

Romuald Krygier Absolwent z 1951 r.
„Ich ślad na Ziemi Szamotulskiej” 2001

Notka o autorze

Metryka rodu Krygierów sięga 1658 r. Prapraprzodkowie ze strony ojca Romualda Krygiera byli wówczas posiadaczami dóbr i wsi Sławkowo (województwo kujawsko-pomorskie). Krygierowie byli rodem bardzo starym, mieszkali na terenie Prus. Według tradycji rodzinnej – Krygierowie przed wielu laty przywędrowali z Kurlandii (południowa część Inflant, dziś Łotwa) na Kaszuby, a stamtąd część z nich przeniosła się na Ziemię Chełmińską. Stąd do Posługowa (województwo kujawsko-pomorskie) przybył w 1758 r. Piotr Krygier, który kupił tu za 100 dukatów 37,5 - hektarowe gospodarstwo rolne od dziedzica dóbr janowieckich (koło Janowca Wielkopolskiego) – Adama Skoraczewskiego. Od tego czasu gniazdo linii rodu chłopskiego znajduje się we wsi Posługowo – w tym samym gospodarstwie żyje i pracuje już ósme pokolenie Krygierów.

Rodzina R. Krygiera bezpośrednio wywodzi się od Wojciecha Krygiera (1854-1913), który w Posługówku kupił (44 ha) gospodarstwo rolne. Tutaj urodził się jego ojciec Kazimierz, najmłodsze, ósme dziecko Wojciechów (1896-1963). Ożenił się z Czesławą Górecką (1904-1972) i jako kupcy osiedli w Szamotulach. Z tego związku małżeńskiego urodziło się trzech synów: Jerzy Wojciech (1930), Romuald Stanisław (1933) i Andrzej Jan (1938).

Romuald Krygier urodził się 22 stycznia 1933 r. w Szamotulach. Po wysiedleniu przez hitlerowców w 1939 r. okres okupacji spędził we Włoszczowie (województwo świętokrzyskie). Po ukończeniu w 1951 r. Państwowego Gimnazjum i Liceum im. ks. Piotra Skargi w Szamotulach pracował najpierw przez rok w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Szamotulach (1951-1952), potem jako nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 3 (1952-1953). W latach 1953 –1958 studiował na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 1958 r. na podstawie pracy o twórczości Samuela ze Skrzypny Twardowskiego uzyskał tytuł magistra filologii polskiej. Po studiach pracował jako nauczyciel w Szkole Podstawowej im. S. Staszica w Szamotulach (1958-1961), w latach 1961-1983 w Bibliotece Publicznej w Szamotulach, przez 17 lat był jej dyrektorem. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych rozpoczął pracę nad rozprawą doktorską o tzw. rodach chłopskich w Wielkopolsce. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie etnografii uzyskał 16 czerwca 1980 r. Od 1983 r. przebywa na rencie inwalidzkiej.

W roku 1962 ożenił się z Ewą Jadwigą Budzyńską – magistrem filologii polskiej, nauczycielką w Liceum Ogólnokształcącym w Szamotułach przez ponad 40 lat. Ma dwoje dorosłych dzieci: Marka (1963) – magistra ekonomii (Akademia Ekonomiczna w Poznaniu) i Agnieszkę (1967) – doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa (Uniwersytet im A. Mickiewicza w Poznaniu) oraz siedmioro wnuków.

Od 1945 r. na przestrzeni 55 lat działał w 27 komitetach i organizacjach społecznych, m. in. w Związku Harcerstwa Polskiego, Towarzystwie Wiedzy Powszechnej, Polskim Towarzystwie Ludoznawczym, Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich, najdłużej – od 1958 r. w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, gdzie pełnił wiele funkcji, m. in. prezesa Zarządu Oddziału w Szamotułach (1961-1966), członka Zarządu Okręgu w Poznaniu (1960-1962). Ma uprawnienia instruktora krajoznawstwa i wykładowcy PTTK, jest społecznym opiekunem zabytków. Był członkiem Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Poznaniu (1984-1991).

Jest współzałożycielem Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego w Poznaniu (1962), w latach 1972-1983 członek jego Zarządu. W okresie: 1956-1962 był członkiem władz Towarzystwa Miłośników Kultury Ziemi Szamotulskiej. Od 1963 r. należy do Towarzystwa Kultury Ziemi Szamotulskiej, w latach 1963-1966 był członkiem Prezydium Zarządu Towarzystwa, w okresie: 1966-1988 jego prezesem, od roku 1988 jest prezesem honorowym.

Zawsze interesował się kulturą ludową (etnografią), historią – szczególnie regionalną oraz socjologią wsi i rodziny. Jego pasją było jednak krajoznawstwo i turystyka. Interesował się głównie Wielkopolską, Szamotułami i regionem szamotulskim. Od 1951 r. współpracował z redakcjami wielu pism o charakterze regionalnym. Napisał, był współautorem i redaktorem 36 publikacji broszurowych i książkowych, napisał ponad 300 artykułów oraz kilkaset notatek prasowych. Jego publikacje recenzowano w ponad 70 artykułach, notatkach prasowych i recenzjach wydawniczych.

Z ważniejszych odznaczeń i odznak (trzydziestu pięciu) R. Krygiera należy wymienić m. in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1984), Medale: Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1989), Franciszka Jaśkowiaka (1994), „Zasłużony dla Miasta i Gminy Szamotuły” (1996), Odznaki Honorowe: 1000-lecia Państwa Polskiego (1964), „Zasłużony Działacz Kultury” (1963), „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego” (1975), Złote Odznaki: PTTK (1976), „Zasłużony w Pracy PTTK wśród Młodzieży” (1984), „Za Opiekę nad Zabytkami” (1987).

(*eb.*)

Ważniejsze publikacje książkowe i broszurowe Romualda Krygiera

- 1) Kalendarz Ziemi Szamotulskiej 1958. Praca zbiorowa pod red. R. Krygiera. Szamotuły 1957.
- 2) Almanach szamotulski. Opracował zespół redakcyjny, m.in. R. Krygier. Poznań 1961.
- 3) Ziemia Szamotulska. Przewodnik wycieczkowy. Poznań 1965.
- 4) Bank Spółdzielczy w Szamotułach w latach 1866–1966. Szamotuły 1966.
- 5) Szamotuły i okolice. Poznań 1970.
- 6) 25 lat bibliotek publicznych w powiecie szamotulskim (1946–1970). Szamotuły 1971.
- 7) Ziemia Szamotulska. Przewodnik. Poznań 1972 (nowe opracowanie).
- 8) 35 lat Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Szamotuły im. Edmunda Calliera (1946–1981). Szamotuły 1981.
- 9) Szamotuły i okolice. Poznań 1981 (nowe opracowanie).
- 10) Bibliografia regionalna Ziemi Szamotulskiej 1984.
- 11) Szamotulski informator turystyczny. Szamotuły 1985.
- 12) Bibliografia Ziemi Szamotulskiej. Szamotuły 1985.
- 13) Szamotulskie. Przewodnik. Poznań 1988.

Romuald Krygier – regionalista, pedagog, bibliotekoznawca, publicysta, działacz kulturalny i społeczny.

Urodził się w Szamotułach w 1933 r. Maturę zdał w 1951 r. w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. ks. Piotra Skargi w Szamotułach. W 1958 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uzyskał tytuł magistra filologii polskiej, a w 1980 r. na tej samej uczelni – stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie etnografii. Jest prezesem honorowym Towarzystwa Kultury Ziemi Szamotulskiej.

Autor lub współautor m.in. takich broszur i książek:

- Kalendarz Ziemi Szamotulskiej 1958 (Szamotuły 1957)
- Almanach szamotulski (Poznań 1961)
- Ziemia Szamotulska, przewodnik wycieczkowy (Poznań 1965)
- Szamotuły i okolice (Poznań 1970)
- 25 lat Bibliotek Publicznych w powiecie szamotulskim 1946-1970 (Szamotuły 1971)
- Bibliografia regionalna Ziemi Szamotulskiej (Szamotuły 1984)
- Szamotulski informator turystyczny (Szamotuły 1985)
- Szamotulskie, przewodnik (Poznań 1988)
- Szamotulanie znani i mniej znani (Szamotuły 1992)
- Wpisani w dzieje Ziemi Szamotulskiej (Szamotuły 1998)

W przygotowaniu do druku:

- Leksykon krajoznawczo-historyczny Ziemi Szamotulskiej (współautor – Paweł Mordal)
- Kolegiata szamotulska (szkic monograficzny)
- Książnica szamotulska (1946-2001) (współautorka – Bogumiła Saternus)

Odszedł Romuald Krygier, piewca Ziemi Szamotulskiej

Za kilka dni 7 lutego, Romualda. Od lat składaliśmy sobie życzenia. Takie serdeczne, prawdziwie przyjacielskie: ja Romuald, na tej Ziemi imigrant, i On - Romuald Pierwszy - na niej zrodzony. W tym roku już sobie, w sposób tradycyjny, nie złożymy: Romuald Krygier zmarł 28 stycznia.

Łączyło nas wiele. Poza Patronem, także data urodzenia, bo miesiąc ten sam, w dniach On o tydzień starszy, w latach ja o dwa. Maturę zdaliśmy w tym samym, 1951 roku. Romek w szamotulskim Gimnazjum i Liceum im. Piotra Skargi, ja w Poznaniu. Za to mamy znów wspólne miejsce studiów: UAM, filologia polska. On poszedł dalej, robiąc doktorat nauk humanistycznych w zakresie etnografii. Nie mógł wybrać czegoś innego: zainteresowanie materialną, społeczną i duchową kulturą szamotulan miał przecież we krwi. Wyrazem tego te dwa dzieła: „Szamotulanie znani i mniej znani” (1992) oraz „Wpisani w dzieje Ziemi Sza-

motulskiej” (1998). Kontynuacją jest „Ich ślad na Ziemi Szamotulskiej” (2001). Poprzedziło je sporo broszur i książek, których Romuald Krygier jest autorem bądź współautorem. U ich podstaw - znajomość historii regionu, ludzi tę historię tworzących, wreszcie ogromna praca. Mrówcza praca regionalisty i dokumentalisty. Wymieńmy niektóre tytuły: „Almanach szamotulski” (Poznań 1961), „Szamotuły i okolice” (Poznań 1970), rok później „25 lat Bibliotek Publicznych w powiecie szamotulskim”, „Bibliografia regionalna Ziemi Szamotulskiej” (Szamotuły 1984), „Szamotulskie, przewodnik” (Poznań 1988). Ostatni to „Leksykon krajoznawczo-turystyczny Ziemi Szamotulskiej”, przy współpracy Pawła Mordala. W przygotowaniu pozostał szkic monograficzny o kolegiacie szamotulskiej oraz rękopis „Książnica szamotulska”, współtworzony z Bogumiłą Saternus.

Pracując w oświacie i działając w kulturze nie mogłem nie napotkać

Romualda Krygiera, nauczyciela, przez lata dyrektora Biblioteki Publicznej w Szamotulach. Ponad połowę stulecia działał w wielu komitetach i organizacjach społecznych, w tym w Związku Harcerstwa Polskiego, Towarzystwie Wiedzy Powszechniej, Polskim Towarzystwie Ludoznawczym i Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. Najdłużej w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym. W latach 1961-1966 był prezesem Zarządu Oddziału w Szamotulach, był też członkiem Zarządu Okręgu w Poznaniu. Został prezesem honorowym Towarzystwa Kultury Ziemi Szamotulskiej.

Miałem zaszczyt współpracować z Romualdem. Syn projektował okładkę, ja robiłem rysunki do książki „Ich ślad”

Straciliśmy kogoś bardzo ważnego. Romuald Krygier utrwalił pamięć wielu na Ziemi Szamotulskiej. Na tej też Ziemi pamięć o Tobie, Romualdzie, pozostanie na zawsze.

Romuald Sobkowiak

Wyrazy szczerego współczucia

Rodzinie

z powodu śmierci

Romualda Krygiera

zasłużonego regionalisty, autora wielu publikacji o Ziemi Szamotulskiej, wieloletniego kierownika Biblioteki Powiatowej i Miejskiej w Szamotulach, kierownika Biblioteki Publicznej w Szamotulach, nauczyciela w SP nr 1 i SP nr 3 w Szamotulach, wieloletniego prezesa Towarzystwa Kultury Ziemi Szamotulskiej, członka władz Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego.

składają

Burmistrz Miasta i Gminy Szamotuły

Rada Miasta i Gminy Szamotuły

28 stycznia 2009 roku

zmarł cudowny człowiek, regionalista,
autor wielu książek i bibliotekarz

Romuald Krygier

To nieprawda, że każdego można zastąpić.
Pana, Panie Romualdzie, wielu osobom
będzie brakowało.

Bibliotekarki

z Biblioteki Publicznej Gminy Duszniki

Rodzinie zmarłego

składamy wyrazy głębokiego współczucia.